

Je v zmysle zákona o sociálnych službách možnosť nestravovať sa v zariadení pobytového typu, alebo je poskytovanie stravy pre poskytovateľa povinné?

Stravovanie patrí v súlade s § 17 zákona o sociálnych službách medzi obslužné činnosti, ktoré sú poskytované v rámci sociálnych služieb. V § 17 ods. 4 sa upravuje, že poskytovateľ sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb celoročnou alebo týždennou pobytovou formou je povinný poskytovať celodenné stravovanie, t.j. raňajky, obed, večera a dve vedľajšie jedlá; pri vymedzenej diéte tri vedľajšie jedlá. Súčasne sa však upravuje, že prijímateľ celoročnej alebo týždennej pobytovej sociálnej služby je povinný odobrať aspoň dve jedlá denne, z ktorých jedno musí byť obed alebo večera. Konkrétny počet odoberaných jedál musí byť súčasťou zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (§ 74 ods. 7 písm. d)). Klienti, ktorí nie sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby pri sebaobsluže alebo pri vybraných úkonoch starostlivosti o domácnosť súvisiacich so stravovaním (a nie sú nezaopatreným dieťaťom, neboli pozbavený spôsobilosti na právne úkony a ich spôsobilosť na právne úkony nebola obmedzená) si v rámci zmluvy o poskytovaní sociálnej služby môžu s poskytovateľom dohodnúť aj iné podmienky, napríklad aj nižší počet jedál, za predpokladu, že zariadenie má vytvorené podmienky na prípravu stravy týmto prijímateľom sociálnej služby (priestorové, materiálne a hygienické - malá kuchynka) a klient je schopný si sám pripraviť stravu, alebo si stravovanie zabezpečí inak.

Platí prijímateľ sociálnej služby v zariadení aj za režijné náklady v súvislosti s prípravou stravy?

Klient je v súlade s § 72 povinný platiť úhradu za sociálnu službu určenú poskytovateľom sociálnej služby zmluvou o poskytovaní sociálnej služby, ktorá obsahuje úhradu za jednotlivé odborné, obslužné (vrátane stravovania) a ďalšie činnosti (§ 74 ods. 7 písm. h) a i) a § 74 ods. 8). Za stravovanie sa v súlade s § 17 ods. 3 považuje poskytovanie stravy podľa stravných jednotiek, za ktoré sa považujú náklady na suroviny. Za celkovú hodnotu stravy sa považujú okrem nákladov na suroviny aj režijné náklady na prípravu stravy. Za režijné náklady sa považujú nevyhnutné náklady stravovacej prevádzky, ktoré vznikli v súvislosti s prípravou, realizáciou a zabezpečením stravy. Ide napr. o mzdy zamestnancov stravovacej prevádzky a súvisiace poistné na príslušné poistenia, energie, vodné, stočné, náklady spojené s vývozom odpadu, čistiacimi a dezinfekčnými prostriedkami, deratizáciou, praním obrusov, utierok, osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, nákupom osobných ochranných pracovných prostriedkov, opravou a údržbou technológie, povinným maľovaním priestorov, nákupom inventáru a pomôcok.

Akou formou sa má poskytovať stravovanie „cudzím“ stravníkom (napr. dôchodcom v obci), keď organizovanie spoločného stravovania nie je sociálnou službou - § 106 ods. 9.?

Hmotnoprávne podmienky poskytovania sociálnej služby v jedálni upravuje § 58 zákona o sociálnych službách. Stravovanie v jedálni ako sociálnu službu, možno poskytovať fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, fyzickej osobe, ktorá má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek. V prípade, že má obec záujem poskytovať stravovanie v zariadení sociálnych služieb zriadenom alebo založenom obcou aj fyzickým osobám, ktoré nie sú prijímateľmi sociálnej služby v tomto zariadení, je možné ho poskytovať len v rámci sociálnej služby jedálne, t.j. toto zariadenie musí byť „zaregistrované“ aj pre tento druh sociálnej služby. Stravovanie je možné realizovať aj

prostredníctvom donášky stravy do domácnosti klienta, ktorý má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo ktorá dovŕšila dôchodkový vek.

Viac:

V rámci uplatňovania výkonu samosprávnych pôsobností obcí (miest) je v zásade možné uplatňovať sociálnu politiku obce voči svojim obyvateľom i nad rámec rozsahu a podmienok poskytovania sociálnej pomoci ustanovenými v osobitných predpisoch (i nad rámec zákona o sociálnych službách). Pokiaľ ide o možné poskytovanie stravovania a možný „dovoz stravy“ nad rámec právnej úpravy zákona o sociálnych službách zabezpečovaný v rámci uplatňovanej sociálnej politiky obce (mesta) občanom obce (mesta) a realizovaný obecnou (mestskou) rozpočtovou organizáciou, zastávame názor, že výkon tejto činnosti musí mať oporu v zriaďovateľskej listine tejto rozpočtovej organizácie a predpokladá zjednotenie úpravy podmienok, podrobností výkonu, rozpočtovania a účtovania dovozu stravy v tejto organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, a to v rámci úpravy právnych vzťahov pri výkone jeho samosprávnej pôsobnosti v tejto oblasti vo všeobecne záväznom nariadení mesta.

V zásade je teda podľa nášho názoru možné za ustanovených podmienok:

1. poskytovať donášku jedla do domu, aj ako len jeden úkon domácej opatrovateľskej služby podľa zákona o sociálnych službách, fyzickej osobe, ktorá spĺňa právne podmienky na poskytovanie domácej opatrovateľskej služby ustanovené týmto zákonom,
2. poskytovať sociálnu službu v jedálni podľa zákona o sociálnych službách (t.j. aj v zariadení sociálnych služieb, ktoré je má „registráciu“ aj na jedáleň), poskytovaním stravovania alebo prostredníctvom donášky stravy do domácnosti, fyzickej osoby, ktorá spĺňa právne podmienky na poskytovanie sociálnej služby v jedálni ustanovené týmto zákonom, alebo
3. poskytovať rozvoz jedla (obedov) do domácností v rámci sociálnej politiky mesta voči svojim obyvateľom nad rámec zákona o sociálnych službách, s reguláciou vo všeobecne záväznom nariadení.

Vzťahuje sa povinnosť prijímateľa sociálnej služby odoberať aspoň dve jedlá denne aj na prijímateľa, ktorý prijíma stravu výlučne cestou implementovaného PEGu?

U ľudí živených sondou alebo PEG musí byť strava v takej konzistencii, aby sondou bez problémov prechádzala a neupchávala ju. Pre tento druh výživy sa neodporúča podávanie potravy upravenej mixovaním. Z uvedeného dôvodu lekári predpisujú prípravky klinickej enterálnej výživy. Ide o nutrične kompletnú vyváženú stravu špeciálne vyrobenú na podávanie do sondy. Základnou podmienkou hradenej liečby diétami, je vyplnený protokol uchovávaný v zdravotnej dokumentácii predpisujúceho lekára. Medicínsky odôvodnená efektivita liečby diétami sa priebežne sleduje a zaznamenáva do zdravotnej dokumentácie.

Aj keď zákon o sociálnych službách neupravuje takúto situáciu, máme za to, že pokiaľ prijímateľ sociálnej služby z dôvodu zdravotného stavu, ktorý pretrváva, nemôže objektívne prijímať stravu (ani mixovanú), ale prijíma len náhradnú výživu vo forme nutridrinkov (na základe indikácie lekára), ktorá je uhrádzaná zo zdrojov verejného zdravotného poistenia, nemôže mu vzniknúť povinnosť odoberať aspoň dve jedlá denne, ktoré z objektívnych dôvodov nemôže prijímať, teda nemôže platiť úhradu za to, čo v skutočnosti neodoberá. V zmluve o

poskytovanie sociálnej služby by malo byť uvedené, že úhrada za obslužnú činnosť – stravovanie sa nevyžaduje a z akého dôvodu.